

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

НадраMonitor

**МОНІТОРИНГ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ЗМІН У РЕГУЛЮВАННІ ВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ**

6-12 березня 2023 року

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проєкту "Прозорість Енергетичного Сектору", який виконує ГО "ДІКСІ ГРУП". Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО "ДІКСІ ГРУП" і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

© ГО «Діксі Груп», 2023 р.

Спецдозволи на користування надрами

Протягом моніторингового періоду Держгеонадра [опублікувала](#) інформацію про **анулювання спецдозволу на** видобування окислених залізистих кварцитів та вапняків на ділянках Латівській Північній та Латівській Південній ділянки Латівська у Дніпропетровській області. Спецдозвіл анульовано на виконання постанови Верховного суду, підставами для зупинення користування надрами зазначено:

- недотримання надрокористувачем умов спецдозволу стосовно щорічного звітування руху запасів згідно з формою 5-гр;
- недопуск надрокористувачем представників Держгеонадр для здійснення державного геологічного контролю;
- невиконання приписів стосовно вказаних вище порушень.

Законодавчі ініціативи

Комітет ВРУ з питань енергетики та житлово-комунальних послуг [розглянув](#) законопроект № [4344](#) від 09.11.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо стимулювання розвитку нафтогазовидобувної галузі».

Законопроект містить низку пропозицій щодо змін до Закону «Про угоди про розподіл продукції» та Кодексу України про надра. Зокрема, пропонується:

- заборонити укладати УРП з фізичними або юридичними особами, що є резидентами країни-агресора або на яких накладені санкції;
- скоротити перелік умов, за яких можливе проведення конкурсу на УРП. Конкурс може проводитися за умов: необхідності залучення спеціальних високозатратних технологій для важкодобувних і значних за обсягом перспективних корисних копалин та необхідності впровадження новітніх технологій;
- доповнити критерії оцінки пропозицій учасників конкурсу, які повинні бути опубліковані у тексті рішення про оголошення конкурсу;
- збільшити термін між публікацією оголошення та граничним терміном подачі заявок: три місяці для ділянки надр на суходолі та шість місяців для ділянки надр у межах континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України (у нинішній редакції строк становить один місяць);
- доповнити перелік інформації, яку інвестор подає у заявці: інформацію про кінцевого бенефіціарного власника, досвід розробки відповідних надр, гарантований обсяг інвестицій, інформацію про фінансову спроможність, пропозиції щодо порядку та умов розподілу компенсаційної продукції та прибуткової продукції після повного відшкодування витрат інвестора компенсаційною продукцією;

- доповнити вимоги до юридичних осіб, що створені спеціально для конкурсу УРП у частині інформації про власників юридичної особи, органи контролю, їхній досвід розробки відповідних надр, кваліфікацію, фінансові можливості
- забезпечити обов'язкові онлайн-трансляції засідань Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції (далі – Міжвідомча комісія); записи таких трансляцій повинні бути у відкритому доступі та зберігатися протягом трьох років; кожний член Міжвідомчої комісії має право залучати незалежних експертів для оцінки заявок учасників, які не брали участь у підготовці заявки та не працюють на інвесторів;
- забезпечити обов'язкову публікацію рішень Міжвідомчої комісії про висновки та пропозиції щодо визначення переможця разом з публікацією отриманих кожним учасником балів за кожним із критеріїв, відомості про основні параметри запропонованої заявниками програми робіт на ділянці надр, розміру гарантованого інвестування, пропозицій щодо розміру, порядку та умов розподілу компенсаційної та прибуткової продукції;
- продовжити граничний термін для підписання УРП після опублікування результатів конкурсу до максимум двох років;
- УРП щодо розробки вуглеводнів повинно містити умову про заборону планової діяльності без проведення оцінки впливу на довкілля, якщо така діяльність передбачена Законом «Про оцінку впливу на довкілля»;
- надати інвестору право повернути частину ділянки надр, якщо вона буде визначена неперспективною, протягом 5 років з дати початку робіт; після спливу 20 років з дати початку робіт інвестор зобов'язаний повернути ділянки надр, на яких не було оголошено комерційне відкриття (умови оголошення комерційного відкриття повинні бути визначені в УРП);
- надати право Кабміну обмежувати, зупиняти, припиняти право користування надрами на лише на частині ділянки під УРП у разі виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю людей або довкіллю;
- надати інвестору право передавати первинну геологічну інформацію, створену за кошти державного бюджету, копії всіх звітів та технічних даних, магнітних плівок, зразків породи, рідини та газу, інші дані, пов'язані з УРП, своїм пов'язаним особам та підрядникам (в тому числі за кордон);
- надати можливість використовувати сучасні міжнародні стандарти оцінки запасів корисних копалин.

Окрім цього, текст законопроекту містить пропозицію суттєво доповнити основні критерії оцінки заявок інвесторів:

- привабливість пропозицій щодо співвідношення компенсаційної до виробленої продукції та розподілу прибуткової продукції на користь держави;
- обсяг гарантованих інвестицій;
- рівень фінансового забезпечення запропонованої програми робіт на ділянці надр;
- спрямованість програми робіт на ділянці надр на комплексне освоєння ділянки та забезпечення раннього видобутку;
- наявність досвіду роботи у проектах з пошуку та видобутку відповідних корисних копалин;
- ефективність заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення використання українського персоналу, товарів, робіт і послуг українського походження.

У проекті Закону зазначається, що найбільшу питому вагу повинен містити критерій «спрямованість програми робіт на ділянці надр на комплексне освоєння ділянки та забезпечення раннього видобутку». За необхідності Кабмін може визначати додаткові критерії для оцінки пропозицій.

Також законопроектом запропоновано зміни до Закону «Про оцінку впливу на довкілля» у частині:

- скорочення із 20 до 10 робочих днів строку для надання зауважень і пропозицій від громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з ОВД;
- скорочення строків громадського обговорення планової діяльності після подання звіту з ОВД до 30 днів;
- скорочення терміну надання висновку з ОВД після завершення громадського обговорення до 10 днів.

Загалом законопроект спрямований на збільшення рівня прозорості процесу укладання УРП та деталізацію критеріїв до оцінки заявок інвесторів. Разом з тим, умови проведення конкурсів на УРП можуть нівелювати значення окремих із критеріїв оцінки. Наприклад, критерій «забезпечення використання українського персоналу, товарів, робіт і послуг українського походження» може не завжди корелювати з такими умовами проведення конкурсів на УРП як «необхідність залучення спеціальних високозатратних технологій для важкодобувних і значних за обсягом перспективних корисних копалин» та «необхідність впровадження новітніх технологій». Відтак, інвестори будуть, як і раніше, декларувати зобов'язання по цьому критерію, якщо

українські постачальники матимуть рівні з іншими постачальниками умови щодо вартості, якості, строку виконання, відповідності стандартам тощо.

Комітет ВРУ з питань енергетики та житлово-комунальних послуг [рекомендував](#) підтримати законопроект у першому читанні. Разом з тим, автори законопроекту, представники Міненерго, Асоціації газовидобувних компаній під час обговорення на засіданні комітету, [наголосили](#), що законопроект потребуватиме серйозного доопрацювання для актуалізації нових умов, адже він був зареєстрований ще у 2020 році.

Регуляторні ініціативи

Держгеонадра опублікувала до обговорення наступні проекти регуляторних актів:

- 10 березня 2023 року: [проект](#) наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження [Положення](#) про електронний кабінет надрокористувача»;
- 8 березня 2023 року: [проект](#) постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження [Порядку](#) ведення Державного реєстру артезіанських свердловин»;
- 8 березня 2023 року: [проект](#) постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження [Порядку](#) ведення Державного реєстру нафтових та газових свердловин»;
- 8 березня 2023 року: [проект](#) постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження [Порядку](#) ведення Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами».

Проекти розроблено на виконання Закону № [2805–IX](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами», прийнятого Верховною Радою 1 грудня 2022 року, який серед іншого передбачає створення Єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами на Державному геологічному порталі.

Законом передбачено, що на Державному геологічному порталі будуть розміщені Кабінет надрокористувача та Державні реєстри артезіанських, нафтових, газових свердловин, спецдозволів на користування надрами, порядки ведення яких і пропонується затвердити.

Детальний аналіз прийнятого Закону див. у [спецвипуску НадраMonitor](#).

Кабінет міністрів України розпорядженням від 10 березня 2023 р. № [208-р](#) виділив з резервного фонду держбюджету Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури 5 млн гривень для реалізації експериментального проекту щодо будівництва, ремонту та інших інженерно-технічних заходів із захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури. За [словами](#) прем'єрміністра Дениса Шмигала, мета проекту – відновлювати об'єкти енергетики так, щоб вони відповідали вимогам безпеки воєнного часу. Повідомляється, що Державне агентство з відновлення та розвитку реалізовуватиме проєкт у координації з Міненерго, ДСНС, Генштабом ЗСУ та операторами критичної інфраструктури.

Держгеонадра та ДП «Прозорро.Продажі» [підписали](#) договір про співробітництво, яким продовжили співпрацю на наступні два роки. За словами голови Держгеонадр Романа Опімаха, проведення електронних аукціонів на майданчику «Prozorro.Продажі» дає позитивні результати – за 4 роки співпраці за підсумками проведення аукціонів надано 352 спеціальних дозволи на користування надрами на загальну суму 3,8 млрд грн.

НАК «Нафтогаз України» опублікувала оновлений робочий [сценарій](#) реструктуризації боргових зобов'язань компанії за єврооблігаціями з терміном погашення у 2022 та 2026 роках. Документ підготовлений після обговорення з кредиторами, наступним кроком буде залучення до обговорення власників єврооблігацій. Серед іншого, опублікована [презентація](#) містить інформацію про збитки компаній, що входять у структуру «Нафтогазу». Зокрема, зазначається, що:

- 870 матеріальних активів компанії знищено армією рф (з яких 609 належать АТ «Укргазвидобування»);
- найбільше постраждали Харківська область, у якій знищено 670 матеріальних активів компанії на загальну суму 2,582 млрд грн, Запорізька (36 активів на суму 1,584 млрд грн) та Херсонська (22 активи на суму 1,012 млрд грн);
- 55% щоденного видобутку компанії знаходиться під високим ризиком пошкодження внаслідок бойових дій;
- середній показник щоденного видобутку природного газу після повномасштабного вторгнення впав на 5%, з квітня по жовтень 2022 року він становив 34 млн куб. м, після першої ракетної атаки рф на енергетичну інфраструктуру у жовтні 2022 року показник знизився до 33,6 млн куб. м у грудні 2022 року.

Також задекларовані плани у поточному році збільшити видобуток «Укргазвидобування» до 13,5 млрд куб. м (+1 млрд куб. м).